אל תתחיל בי שחרית הוא ראש חודש הוא

מוצאי שבת הוא תנו רבנן ילא תנחשו ולא

תעוננו "כגון אלו המנחשים בחולדה

בעופות יובדגים: מתני ייהמחלל את

השבת בדבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חמאת: **גמ'** •מכלל דאיכא מדי

דחילול שבת הוי ואין חייבין לא על שגגתו

חמאת ולא על זדונו כרת מאי היא תחומין

ואליבא דרבי עקיבא הבערה ואליבא דר'

יוםי: מתני' יהמקלל אביו ואמו אינו חייב

עד שיקללם בשם הקללם בכנוי ר' מאיר מחייב וחכמים הפומרין: **גמ'** המאן חכמים

ר' מנחם בר' יוםי הוא דתניא ר' מנחם בר'

יוםי אומר בנקבו שם יומת מה ת"ל שם לימד על מקלל אביו ואמו שאינו חייב עד

שיקללם בשם יתנו רבנן איש מה ת"ל יאיש

איש הלרבות בת מוממום ואנדרוגינום אשר

יקלל את אביו ואת אמו "אין לי אלא אביו

ואמו יאביו שלא אמו אמו שלא אביו מניין ת"ל אבין ואמו קילל דמיו בו אביו קילל

אמו קילל דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר

משמע שניהן כאחד ומשמע אחד בפני

עצמו עד שיפרום לך הכתוב יחדיו מות

יומת בסקילה אתה אומר בסקילה או אינו

אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה

ינאמר כאן דמיו בו ונאמר להלן ⁴דמיהם סנאמר כאן

בם מה להלן בסקילה אף כאן בסקילה

ע"ז הלכה ד וסמג לאוין נ וטוש"ע י"ד סי

קעט סעיף ג: קפו ב מיי פ״א מהלי שבת הלכה א סמג לאוין שם: קפח ג ד מייי פ״ה מהלי ממרים הלי ב סמג

לאוין לד טוש"ע י"ד סימן כמרץ כל סום עיי ל סימן רמא סעיי א: קפט ה מייי שם הלי א:

ו מיי פ״ו שם הל׳ ב קצא ז מיי פכ"ו מהלי סנהדרין הלכה א סמג לאוין רט טוש"ע ח"מ מי כו סעיף א: לב ח מיי פ״ה מהלי

:וע"ם בכ"מ הצב ט חייי הכייו חהלכוי ב. ש תייי פכ"ו מה סנהדרין הלכה א: י [מיי' פ"ב מהל' הלכה ח]:

מוסף רש"י

יבים על שגגתו חטאת ועל זדונו סקילה (שבת קנג:). תחומין ואליבא דרבי עקיבא. דאמר דאורייתא נינהו והוי מחלל ומיהו אין חייבין לא על שבגתו חטאת כו' (שם). ואליבא דר' יוסי. דאמר הבערה ללאו יצאת (שם). בנקבו שם יומת. קרא ימירא הוא ומניהו ענין למקלל אביו ואמו שאינו חייב עד שיקללם בשם מינקנה מכיז זמנה שמינה חייב עד שיקללס בשס המיוחד (שבועות לו.). אין . לי אלא אביו ואמו **שניהס** (חולין עח:). אביו שלא אמו אמו שלא שלא אמו אמו שלא אביו. לחד מהס מנין שם). אביו קלל אמו קלל. במחלתו סמך קללה לאביו, בסופו סמך קללה לאמו (ב"מ צד: וכעי"ז לקמן . פה- וווזרווות רז וחולי האי (חולין שם). משמע שניהם כאחד ומשמע אחד בפני עצמו. אניו אמו משמע נמי או האי או כלי מוחו. עד שיפרוט לך הכתוב יחדיו. כמו שפרט לך הכתוב נחורש שור וחמור, דמדאלטריך למכתב יחדיו שמעינן דאי לא כתביה הוה משמע שלא יחרוש לא בשור ולא בחמור. ואביו ואמו קלל דריש ליה להביא את המקלל לאחר מיתה (ב"מ צה.) והא אביו

מימה (לקחו פהי)

על זדונו מיתה דהא איסי דאמר בפ"ק דשבת (דף ו:)

אבות מלאכות ארבעים חסר אחת ואינו חייב על אחת מהן ופי׳ הוא ולא אתחיל תחלת מעשה היום בפירעון: ראש חדש הוא. המתן הקונטרס וכן ר"ת היינו מיתה אבל חטאת מיחייב אכולהו אלא אתח

למימר דכל שאין חייבין חטאת אין חייבין מיתה•: לרבות בת. הא דאמר (ב"ק דף טו.) השוה הכתוב אשה לאיש היינו היכא דכתיב בלשון זכר אבל היכא דכתיב בלשון איש ממעטינן אי לאו דכתיב ב' זימני דאין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות ואם תאמר הא אמרינן בפרק ארבעה וחמשה (שם דף מד:) גבי שור שהמית שור שור שבעה להביה שור החשה אע"ג דלה כתיב שור איש וי"ל משום דדרשינן התם נגיחה למיתה נגיחה למקין והוה ילפינן מיתה מנוקין משום דכתיב (שמות כא) וכי יגוף שור איש: עד שיפרט לך הכתוב יחדיו. פירש הקונטרס כדרך שפרט בכלאים ותימה אם כן לרבי יאשיה אמאי כתיב בהו יחדיו אלא על כרחך אי לאו יחדיו הוה אמינא דלא יחרוש בשור וחמור כאחד אף על פי שאין קשורין ולא ילבש בגד של למר ושל פשתים אף ע"פ שאינן קשורין ותפורים כדדרשינן (יבמות דף נה:) תכיפה אחת אינה חיבור שתי תכיפות חיבור והיינו מדכתיב יחדיו אלא מסברא קאמר עד שיפרט לך

. הכתוב יחדיו נמר קודש מחול. מדאפקיה צלשון אלהים דאי מק"ו למ"ד קודש נמי לא אינטריך לגופיה דנילף מנשיא וחרש אלא איכא למיפרך מה לבשר ודם שכן דואגים ומתביישין בכך:

עוגש, שמענו אזהרה מניין ת"ל אלהים לא תקלל וגו' אם היה אביו דיין הרי הוא בכלל אלהים לא תקלל ואם היה אביו נשיא הרי הוא בכלל 🌣 זונשיא בעמך לא תאור אינו לא דיין ולא נשיא מניין אמרת הרי אתה דן בנין אב משניהן לא ראי נשיא כראי דיין ולא ראי דיין כראי נשיא לא ראי דיין כראי נשיא שהרי דיין אתה מצווה על הוראתו כראי נשיא שאי אתה מצווה על הוראתו ולא ראי נשיא כראי דיין שהנשיא אתה מצווה על המראתו כראי דיין שאי אתה מצווה על המראתו הצד השוה שבהם שהן בעמך יואתה מוזהר על קללתן אף אני אביא אביך שבעמך ואתה מוזהר על קללתו מה להצד השוה שבהן שכן גדולתן גרמה להן ית"ל ילא תקלל חרש באומללים שבעמך הכתוב מדבר מה לחרש שכן חרישתו גרמה לו נשיא ודיין יוכיחו מה לנשיא ודיין שכן גדולתן גרמה להן חרש יוכיח יוחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שהן בעמך ואתה מוזהר על קללתן אף אני אביא אביך שבעמך ואתה מוזהר על קללתו מה לצד השוה שבהן שכן משונין אלא א"כ פנכתוב קרא או אלהים וחרש או נשיא וחרש אלהים למה לי אם אינו ענין לגופו תנהו ענין לאביו הניחא למאן דאמר אלהים חול אלא למאן דאמר קודש מאי איכא למימר דתניא ייאלהים חול דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר אלהים קודש ותניא רבי אליעזר בן יעקב אומר אזהרה למברך את השם מניין תלמוד לומר אלהים לא תקלל ⁶למ"ד אלהים חול גמר קודש מחול למ"ד אלהים קודש גמרינן חול מקורש בשלמא למ"ר אלהים חול גמר קורש מחול אלא למ"ר אלהים קורש גמר חול מקודש דילמא אקודש אזהר אחול לא אזהר א"כ לכתוב קרא לא תקל

הנשיא: שהן בעמך. עושין מעשה עמך: באומלנים. בשפלים כמו היהודים האמללים בס' עזרא (נחמיה ג): חרשותו גרמה לו. מתוך שהוא שפל הזהיר עליו הכתוב שלא חבזהו ולא חלערהו מפני שנותן לרחו על לבו ומילר על שפלוחו: **שכן משונין.** משאר ב״א אלו לאמללות ואלו לגדולה. וקיי"ל בשחיטת חולין (דף קטו:) כל מה הלד פרכינן כל דהוא כגון שכן משונין דאינו לד חמור דאי לד חמור פריך לאו פירכא היא דאביו נמי אית ביה לד חמור שהוקש כבודו לכבוד המקום: ה"ג א"ל נכחוב אלהים וחרש או נשיא וחרש. פי׳ אלא לא אתיא אביו בבנין אב אלא באם אינו ענין נכתוב אלהים וחרש וניתי נשיא בהלד השוה לא ראי דיין שהוא גדול שאתה מלווה על הוראתו כראי חרש שאי אתה מלווה על הוראתו ולא ראי חרש ששפלותו גרמה לו כראי דיין שאין שפלותו גרמה לו הלד השוה שבהן שהן בעתך אף אני אביא נשיא והכא ליכא למיפרך שכן משונין דהא נשי משונה הוא: או נשיא וחרש. וניתי דיין מינייהו: אלהים חול. דהא אלהים דהכא חול הוא ולאוהרת דיין אתא: אלא למאן דאמר קודש. וכאן הזהיר על ברכת השם מאי איכא למימר אין כאן קרא יתירא: ומשני מאן דאמר אנהים חול. על כרחיך גמר קודש מחול דהא לא אשכחן אזהרה לברכת השם אלא מהכא הלכך מאן דאמר קודש גמר נמי חול מקודש ויש כאן אזהרה לדיין דיליף לה מאזהרה דקדש. וקס"ד במה מלינו גמר ומשום הכי פריך דילמא אקודש הזהיר אחול לא הזהיר:

אל ססחיל בי. כשבא הגבאי לגבות מס ממנו או קילת העיר אומר המחלץ שבת. לאו למימר דכל שחייב על שגגתו חטאת חייב קפו א מיי פייש מהלי לו בבקשה ממך אל תתחיל בי להיות ראשון בדבר הפסד שסימן רע הוא לוש: שחרים הוא. שהיה תובע ממנו חוב אמר לו שחרית

> לי עד מחר: מולחי שבת הוח. ראשון לימי השבוע: המנחשין. כשיולאין לדרך או כשמתחילין בשום דבר: בזתבר' המחלל את השבת. דחשיב ליה תנאט בנסקלין כגון שחללו במלחכה גמורה: שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטחת. כגוו דבר שיש בו מעשה ומלאכת מחשבת ולא המתעסק: גב" מחומין ואליבא דר"ע. דיליף להו מקראי במסכת סוטה (דף כו:): הבערה וחליבא דר׳ יוםי. דחמר ללחו יצחת. ור"ע מודה נמי בתחומים דאין חייבים עליהם כרת דתנן (שבת דף עג.) אבות מלאכות מ' חסר אחת ולא פליג ר' עקיבא: בותבי' עד שיקולם נשם. שיקול בשמות הגמורין: קללם בכנוי. כגון שדי לבחות חנון רחום: גב" בנקבו יומת היה לו לכתוב מה ת"ל שם אם אינו ענין לו דהא כתיב ונוקב שם תנהו ענין למקלל אביו ואמו. ור' מנחם לא ס"ל הא דדרשינן לעיל (דף נו.) מהאי קרא עד שיברך שם בשם ואפי׳ לא ברך 🌯 שם בשם אלא יתברך יוסי ר' מנחם בר' יוסי מחייב עליה: איש איש כי יקלל וגו' לרבום בם. שקללה או טומטום שקלל: אין לי אלא אביו ואמו. כאחד: אביו שלא אמו ואמו שלא אביו מניין ח"ל אביו ואמו קלל. כלומר סמך קללה בראש המקרא לאביו ובסופו סמך לאמו: ר' יונתן אומר. מתחלת המקרא משמע את אביו ואת אמו דאע"ג דוי"ו מוסיף על ענין ראשון משמע נמי א' מהם עד שיפרט לך הכתוב יחדיו כדרך שהולרך לפרוט בכלחים שכתוב בו (דברים כב) לא מחרוש בשור ובחמור ופרט בו יחדיו שלא תאמר אסור לחרוש בשור לבדו ובחמור לבדו. ואביו ואמו קלל דסיפא דריש ליה רבי יונתן לקמן באלו הן הנחנקין ופה:] לרבות את המקלל לאחר מיתה: מה להלן בסקילה. דכתיב [ויקרא כ] באבן ירגמו אותם: בנין אב משניהם. דמחד מינייהו לא אתיא דאיכא למיפרך מה לדיין שכן אתה מלווה וחייב מיתה על הוראתו שנאמר (דברים יז) ושמרת לעשות ככל אשר יורוך והאיש אשר יעשה בזדון לבלתי וגו' ובנשיא איכא למיפרך שכן אתה חייב מיתה על המראמו שלא למרוד בצוויו ולהמרות את פיו שנאמר ביהושע (א) כל איש אשר ימרה את פיך וגו׳: לה רחי דיין כרחי נשיה. לה ראיה של זה לד חמור שנא' בדיין ישנה בנשיא אפילו הכי החהר על

 ל) ק"א ככוכביס, ל) [שבת קנג: ע"ש וד' קנד.],
ג) [שבת קנג.], ד) [שבועות לס.],
ס) שבועות לו. ו) [לקמן פה:], ז) ב"מ לד: לה: לקמן פה: שבועות כז. חולין עח: [מנחות ל: לא. יומא נז:], ח) [לעיל נד. בריתות ה.ז. ע) ב"מ מח:. י) [קידושין ה: כא. וש"כ], ל) [מס' סופרים פ"ד ה"ה], ל) [בס"א נוסף: הניחא למ"ד אלהים חול אלא למ"ד אלהים קדש מאי איכא למימרו. מ) בע"י: היטב סוגיא דשבת קנד. הכי קאמר דבר שחייבין על שגגתו חטאת חייבין על זדונו סקילה ועי' תוס' שבת ו: סד"ה הא המ"לו.

תורה אור השלם ו. לא תאבלו על הַדֶּם לא תְנַחֲשׁוּ וְלֹא תְעוֹנֵנוּ: ויקרא יט כו וּיקרא יט כו 2. וְנַקַב שֵׁם יִיְ מוֹת יוּמֶת

רגום ירגמו בו כל העדה בַּגַר כָּאֶזְרָח בְּנָקְבוֹ שֵׁם ויקרא כד טז יְקַלֵּל אֶת אָבִיוֹ וְאֶת אִמּוֹ מות יומֶת אָבִיו וְאִמּוֹ קלל דְמָיו בּוּ:

אָכֵּל דְּכָּיוֹ בּוּ. ויקראכט 4. וְאִישׁ אוֹ אָשָּׁה כִּי יִהְיֶה בָהֶם אוֹב אוֹ יִדְענִי מוֹת יוּמָתוּ בָּאֶבֶן יִרְגְמוּ אתם דמיהם בם:

ויקרא כ כז אַלהִים לא תְקַלַל 5. אֱלהִים לא ונשיא בעמר לא תאר: ממוח כר כז

שמות כב כו 6. לא תְקַלֵּל חֵרֵשׁ וְלִפְּנֵי עוַר לא תִתַּן מִכְשׁל וְיָרֵאתָ מַּאֱלֹדֶיף אֲנִי יִי: ויקרא יט יז

גליון הש"ם

גמ' נכתוב קרא או אלחים וחרש. קשה דהל לריך קרל דנשיל למלקות דעל לימוד במה הלד לין ועיין בתשובת חסד סי׳ ר״ה: רש"י ד"ה בנקבו וכו' עד שיברך שם בשם. קשה לי הא ממילא לדידהו מקלל ישם מותיכו לדיוש תוקבל אביו ולמנו אינו חייב עד שיברך בשם המיוחד בק"ו באם בכינוי במור ק"ו למקלל אביו בכינוי בכינוי ולמ"ש מום? ד"ה בכינוי ולמ"ש מום? ד"ה גמר י"ל דבשר ודם חמור דמתבייש אבל הסמ"ג הא דנסתפק משה רבינו במברך השם ולא למד בק"ו ממקלל אביו דדלמא כיון דחמיר לא סגי ליה בכפרה. א"כ תהשי כנ"ל דלפטור חיים מקשר כניים לנפטר שפיר יש ללמוד מקלל אביו בכינוי ממברך השם בכינוי דהא בזה לא שייך לומר דדלמא מברך השם בכינוי ליה בכפרה דהא אפילו יותר סגי ליה בכפרה ול״ע: